

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 15

DOM
2014-11-13
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
20730-14

SÖKANDE

Ricoh Sverige AB, 556228-8851

Ombud: Advokat Carl Norén
Kastell Advokatbyrå AB
Box 7169
103 88 Stockholm

MOTPART

Kungliga Tekniska Högskolan, 202100-3054
Drottning Kristinas Väg 48
100 44 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2014-11-14	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 542230

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) genomför ett avrop från ramavtalsområde gällande "Dokumenthantering 2012-skrivare, MFP (multifunktionsprodukter), programvaror och tjänster", ramavtal nr 96-16-2012 (dnr V-2014-0601). Avropet görs enligt bestämmelserna om förnyad konkurrensutsättning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Tilldelningsgrund är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. KTH beslutade i tilldelningsbeslut den 28 september 2014 att tilldela Konica Minolta Business Solutions Sweden AB (Konica Minolta) kontraktet.

Ricoh Sverige AB (Ricoh) yrkar att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse gjorts på så sätt att en ny utvärdering ska göras, varvid anbudet från Konica Minolta förkastas. Ricoh yrkar i andra hand att upphandlingen ska göras om då förfrågningsunderlaget varit otydligt. Till stöd för sin talan anför Ricoh huvudsakligen följande.

KTH har under anbudsutvärderingen tillåtit Konica Minolta att ändra priset i sitt anbud. Konica Minolta har således efter anbudstidens utgång lämnat in en ny prisuppgift. Detta är ett brott mot likabehandlingsprincipen. Den förändring som gjorts av priset kan inte anses utgöra en konkretisering av tidigare lämnade uppgifter. Det nya priset förändrar anbudet och har riskerat att påverka anbudsutvärderingen. Åtgärden förändrar den ersättning som Konica Minolta har rätt att erhålla i ett eventuellt kommande avtal med KTH. Det är således fråga om ett nytt anbud. Enbart uppenbara skriv- och räknefel får rättas efter anbudstidens utgång. Det ursprungligen angivna priset kan inte anses vara ett uppenbart skriv- eller räknefel. Konica Minoltas anbud skulle därför rätteligen ha förkastats.

Den av Konica Minolta offererade produkten, bizhub C3350, uppfyller inte kravet på att enheten ska ha skrivarspråket PCL5c. Detta har varit ett obligatoriskt krav. Drivrutiner för Microsoft Windows var ett minimikrav och vid uppdateringar i operativsystemet Microsoft Windows kommer kommunikationen med Konica Minoltas utrustning inte att fungera. Den offererade produkten kan således inte kommunicera med skrivarspråket PCL5c. Det är inte tillräckligt att produkten klarar att kommunicera med ett generiskt skrivarspråk. Kravet måste avse full kompatibilitet när produkten är utrustad med samtliga efterfrågade tillval. Ett obligatoriskt krav är även att extra pappersmagasin ska finnas som tillval för minst 1 000 ark. Om Konica Minoltas produkt utrustas med det extra pappersmagasinet kommer kommunikation med skrivarspråket PCL5c inte att fungera. Flera väsentliga funktioner för utskrifter, som exempelvis hållslagning och häftning, kommer inte att bli korrekta. KTH har endast kunna verifiera att kravet är uppfyllt med s.k. generiska drivrutiner. KTH:s verifikation har utförts på ett felaktigt sätt. Kravets utformning är sådant att en insatt och omsorgsfull anbudsgivare har uppfattat att utrustningen ska levereras med en drivrutin för PCL5c. Denna drivrutin är kostnadsdrivande. Ricoh skulle ha kunnat offerera ett mer konkurrenskraftigt anbud om utrustningen inte behövde levereras med drivrutin för PCL5c. Om detta inte anses ha varit ett obligatoriskt krav är förfrågningsunderlaget otydligt.

KTH har brutit mot likabehandlingsprincipen och transparensprincipen. Vid en korrekt behandling av anbudet från Konica Minolta skulle Ricoh ha lämnat det mest fördelaktiga anbudet. Ricoh har således lidit eller riskerar att lida skada till följd av KTH:s förfarande.

KTH bestrider bifall till ansökan och anför huvudsakligen följande. KTH har inte brutit mot LOU och dess principer. Förändringen i Konica Minoltas anbud gjordes i enlighet med 9 kap. 8 § LOU. Utvärderingspriset

beräknas utifrån en total ägandekostnad för respektive typkonfiguration utslaget på uppskattad utskriftvolym under perioden. Leverantören ska uppge inköpskostnad samt kostnad för förbrukning och underhåll. Avropssvaren ska innehålla både summering över tidsperioden samt kostnad per sida och format (A4, A3, svartvit och färg). I avropsförfrågan framgick att leverantören skulle räkna på en fördelning mellan formaten på 80 procent svartvit och 20 procent färg. Efter en inkommen fråga förtydligade KTH även att fördelningen är 99 procent A4 och en procent A3. Vid kontrollräkning av inkomna anbud framgick att Konica Minolta inte tagit med fördelningen av A3-formatet i sin summering. Samtliga kostnadsuppgifter framgick dock av anbudet för att kunna räkna om summan för en korrekt fördelning mellan A4 och A3. KTH gav därför Konica Minolta möjligheten att rätta sin uppenbara felräkning. Rättelsen påverkar inte den ersättning som Konica Minolta får från KTH. Förändringen av det uträknade utvärderingspriset förändrade inte utfallet av värderingen. Varken Ricoh eller någon annan har således kunnat lida skada av denna hantering.

Det är inte ett obligatoriskt krav att utrustningen ska levereras med en drivrutin för PCL5c. Den av Konica Minolta offererade modellen bizhub C3350 har stöd för skrivarspråket PCL5c. KTH har genom generiska drivrutiner kunnat verifiera att en maskin av modell bizhub C3350 klarar att kommunicera med PCL5c.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

De grundläggande principer som ska följas vid all offentlig upphandling är enligt 1 kap. 9 § LOU principerna om icke-diskriminering, likabehandling,

transparens, proportionalitet och ömsesidigt erkännande.

Förvaltningsrättens prövning utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har framfört i målet finns anledning till ingripande enligt LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs, enligt 16 kap. 6 § LOU, att sökanden kan visa att denne har lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU.

Ett förfrågningsunderlag ska vara så pass tydligt att samtliga anbudsgivare ges insikt i hur bedömningen av deras anbud kommer att ske. Den upphandlande myndigheten får inte göra prövningen mot andra kriterier än de som funnits i underlaget och har därför en skyldighet att från utvärderingen utesluta leverantörer vars anbud inte uppfyller ett eller flera obligatoriska krav. Förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får dock godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och EU-rätten inte träds för när (jfr RÅ 2002 ref. 50). Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange på vilka omständigheter talan grundas (jfr RÅ 2009 ref. 69).

Komplettering

Enligt 9 kap. 8 § LOU får en upphandlande myndighet tillåta att en anbudssökande eller anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudsansökan eller anbudet. Myndigheter får vidare begära att en anbudsansökan eller ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning.

Ricoh har anfört att KTH har brutit mot likabehandlingsprincipen genom att ge Konica Minolta möjlighet att komplettera sitt anbud efter anbudstidens utgång.

Av handlingarna framgår att KTH i avropsunderlaget angett det sätt på vilket anbudsgivarna skulle räkna fram ett utvärderingspris men det framgick inte av detsamma hur fördelningen mellan formaten A3 och A4 skulle vara. KTH förtydligade därför, efter en ställd fråga i "frågor och svar", fördelningen mellan formaten A4 och A3, vilket medförde att det sätt på vilket anbudsgivarna skulle räkna fram sitt utvärderingspris förändrades.

Konica Minolta har i sitt anbud använt det i avropsunderlaget angivna sättet att räkna, vilket inneburit att dess framräknade utvärderingspris inte har omfattat fördelningen mellan formaten A4 och A3. KTH gav därför Konica Minolta möjlighet att justera det framräknade utvärderingspriset så att även angivna priser för A3-format skulle inkluderas.

Förvaltningsrätten anser, med beaktande av att priser för samtliga efterfrågade format har funnits angivna i Konica Minoltas anbud, att kompletteringen inte har inneburit att någon ny prisuppgift tillförts anbudet. Eftersom KTH i "frågor och svar" har informerat anbudsgivarna om det nya sätt på vilket utvärderingspriset skulle räknas fram kan övriga anbudsgivare inte anses ha missgynnats av kompletteringen.

Förvaltningsrätten bedömer därför att kompletteringen har utgjort en rättelse av en felräkning och att den inte har inneburit någon risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. Kompletteringen har således gjorts i enlighet med 9 kap. 8 § LOU och inte skett i strid med likabehandlingsprincipen. Vidare har framgått att kompletteringen inte har påverkat rangordningen av anbudena, varför Ricoh inte heller lidit någon skada till följd av KTH:s förfarande. Något skäl för ingripande enligt LOU föreligger därmed inte på denna grund.

Förfrågningsunderlaget och obligatoriskt krav

Ricoh har anfört att den av Konica Minolta offererade produkten, bizhub C3350, inte uppfyller det obligatoriska kravet i avropsunderlagets punkt 4.2.1, eftersom den saknar drivrutin för PCL5c. Ricoh har även i denna del gjort gällande att förfrågningsunderlaget varit otydligt.

Av avropsunderlagets punkt 4.2.1 framgår att enheterna ska uppfylla ett antal uppräknade minimikrav, däribland "skrivarspråk PCL5c". Av punkten 6.2 framgår att KTH prövar om anbuden uppfyller alla ska-krav på produkter och tjänster i förfrågningsunderlaget.

Förvaltningsrätten anser att punkten 4.2.1 i avropsunderlaget innefattar ett obligatoriskt krav. Förvaltningsrätten konstaterar dock att kravet är kortfattat och att det inte innehåller någon närmare information om vad som krävs för uppfyllelse. Enligt förvaltningsrättens mening kan kravet därför inte innebära annat än att det är tillräckligt att produkten kan fungera tillsammans med det aktuella skrivarspråket och inte, såsom Ricoh gjort gällande, att produkten ska levereras med en drivrutin för skrivarspråket. Förvaltningsrätten bedömer att det aktuella kravet är tydligt och att förfrågningsunderlaget således inte brister i transparens.

Konica Minolta har i sitt anbud angett att kravet är uppfyllt och KTH har uppgett att en kontroll har utvisat att den offererade produkten har stöd för det aktuella skrivarspråket. Av avropsunderlaget har inte framkommit på vilket sätt KTH:s prövning av de offererade produkterna ska gå till och förvaltningsrätten anser att det inte har framkommit att KTH:s kontroll utförts på ett sätt som inte överensstämmer med LOU:s principer. Annat är således inte visat i målet än att den av Konica Minolta offererade produkten uppfyller det obligatoriska kravet. Några skäl för ingripande enligt LOU föreligger således inte heller på dessa grunder.

Slutsats

Mot bakgrund av ovanstående bedömningar saknas skäl för ingripande enligt LOU på de grunder som Ricoh har anfört. Ricohs ansökan om överprövning ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Erla Björg Thórisdóttir
Förvaltningsrättsfiskal

Förvaltningsrättsnotarien Ulrica Ljunggren har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

InUt	I
Reg Datum	1997-07-17
Diarie Nummer	697/97
Dossier Nummer	130
Ärende Typ	Anmälningar; företagsförvärv (37)
Referens	Sahlin
Avsändare Mottagare	Nobia Nordisk Bygginteriör AB, Jönköping/
Avdelning	F Ombud:Mannheimer Swartling/D Fredlund, Gbg
Handläggare	C Karlsson
Sekretess	J
Ärende	Anmälan om företagsförvärv - byggmaterial
Prejudikat	N
Beslutsdatum	1997-08-28
Exp_Dat	97-08-29
PostLista	N
MeddLista	N
Avslutat	J
Åtgärd	Beslut: Utan åtgärd Jmfr protokoll F 107/97:3
BevakningsdatumOmbud	97-08-31

InUt	I
Reg Datum	1997-07-17
Diarie Nummer	697/97
Dossier Nummer	130
Ärende Typ	Anmälningar; företagsförvärv (37)
Referens	Sahlin
Avsändare Mottagare	Nobia Nordisk Bygginteriör AB, Jönköping/
Avdelning	F Ombud:Mannheimer Swartling/D Fredlund, Gbg
Handläggare	C Karlsson
Sekretess	J
Ärende	Anmälan om företagsförvärv - byggmaterial
Prejudikat	N
Beslutdatum	1997-08-28
Exp_Dat	97-08-29
PostLista	N
MeddLista	N
Avslutat	J
Åtgärd	Beslut: Utan åtgärd Jmfr protokoll F 107/97:3
BevakningsdatumOmbud	97-08-31